

Kossuth-mauzóleum

NÖRI FÜZETEK

A Nemzeti Örökség Intézete (NÖRI) fontosnak tartja a tevékenységi köréhez kapcsolódó helyszínek (nemzeti és történelmi emlékhelyek, nemzeti sírkert, fontos műemlékek), továbbá az emlékezettel és annak ápolásával összefüggő témák bemutatását. Az alsorozatokra tagolódó, egységes megjelenésű kiadványsorozat célja, hogy az érdeklődő közönség számára elérhető áron rövid, ám tartalmas tájékoztatást nyújtson Magyarországi kulturális helyszíneiről.

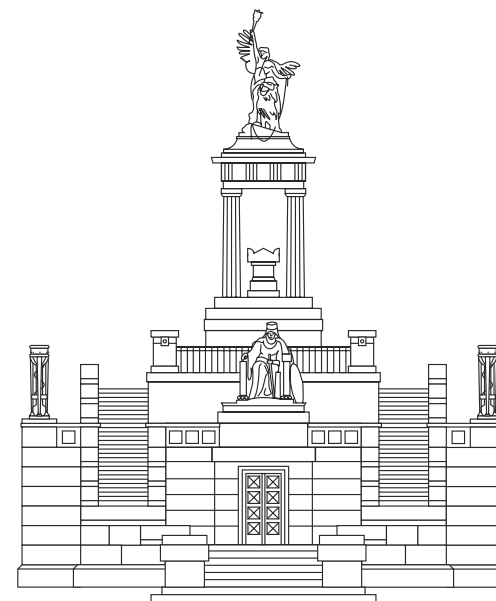

FIUMEI ÚTI SÍRKERT SOROZAT

A nemzet nagyjai számára létrehozott sírkert gondolatát Széchenyi István vetette fel. A sírkert a 19. század közepén Pest köztemetőjeként nyílt meg, majd a század végére Magyarország legrangosabb kegyeleti helyévé, „magyar Père-Lachaise”-zé vált. Itt áll többek között Batthyány Lajos, Deák Ferenc és Kossuth Lajos mauzóleuma, ez utóbbi Magyarország legnagyobb síremléke. A temető sírhelyei közül több mint másfél ezer érdemelte ki a magyar történelem és kultúra kiemelkedő alakjainak országszerte fellelhető nyugvóhelyeit egyesítő jogi védelmet, vagyis a nemzeti sírkertbe sorolást. A sírkert voltaképp egy nyitott, szabadteri történelemkönyv, amely a modernkori Magyarországról mesél. A síremlékek jelentős része fontos művészeti emlék, híres szobrászok alkotása. A nagy kiterjedésű sírkert ugyanakkor Budapest zöldfelületi rendszerének szerves része, gazdag élővilágával parkként is élményt nyújt a látogatóknak. Több mint temető.

A sírkertet 2016 májusa óta a NÖRI működteti. Kiemelt célja, hogy Magyarország egyetlen temetőjét, amely teljes egészében nemzeti emlékhely, ismertebbé tegye. Ezt szolgálja a NÖRI FÜZETEK keretében megjelenő, a sírkert legfontosabb látnivalóit bemutató alsorozat is.

Kossuth-mauzóleum

NÖRI FÜZETEK 8.
[FIUMEI ÚTI SÍRKERT]

NEMZETI ÖRÖKSÉG INTÉZETE
BUDAPEST, 2018

Kiadja a

FELELŐS KIADÓ

Radnainé dr. Fogarasi Katalin, főigazgató

SOROZATSZERKESZTŐK

Gyökös Eleonóra
Nagy-Csere Áron
Papp Gábor

SZÖVEG

Gyökös Eleonóra

FOTÓK

Kapusi Zoltán (borítóbelső)
Nagy Balázs (12–13., 14., 15., 17., 18. oldal)

ARCHÍV KÉPEK

Arcanum Digitális Tudománytár/adtplus.arcanum.hu (9., 10. oldal)
Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest Gyűjtemény (6. oldal)
Wikimedia Commons (5., 8. oldal)

TIPOGRÁFIA ÉS TÖRDELÉS

Make IT Online

NYOMDAI ELŐKÉSZÍTÉS ÉS KIVITELEZÉS

Keskeny és Társai 2001 Kft.
1158 Budapest, Rákospalotai határút 6.
Felelős vezető: Keskeny Árpád ügyvezető

Nemzeti Örökség Intézete © 2018

ISSN 2630-8061 (NŐRI FÜZETEK) | ISSN 2630-807X (FIUMEI ÚTI SÍRKERT)
ISBN 978-615-5890-06-2

A „HAZA ATYJA”

Kossuth Lajos (1802–1894) a Batthyány-kormány pénzügyminisztereként, a Honvédelmi Bizottmány elnökeként, végül Magyarország kormányzó-elnökeként az 1848/1849-es forradalom és szabadságharc meghatározó államférfija volt. A rendi kiváltságok felszámolásáért és a polgári szabadságjogok biztosításáért indított küzdelem vezéralakja. Egyike azoknak, akik a magyar nemzeti emlékezetben leginkább megtestesítik a magyar nemzet felnőtte válását jelentő harcokat. A kiegyezést elutasította, 45 évig tartó száműzetésében is Magyarország függetlenségéért küzdött. Az agg Kossuth hosz-

Kossuth Lajos portréja
Pesti Napló, 1842. április 27.

szú betegeskedés után 1894. március 20-án hunyt el családja körében Torinóban, utolsó óráiról szinte élőben tudósított a magyar sajtó. Halála után került napirendre kultuszának építése, amely a két világháború között kissé alább hagyott ugyan, ám a kommunista és a szocialista múltértelmezés ismét előtérbe helyezte alakját (ekkor vezették be például a Kossuth-díjat, és neveztek el róla ország-szerte számos közterületet). Ferenc József király azonban a halála után sem bocsátott meg politikai ellenfelének, nem járult hozzá, hogy állami temetése legyen. Nemzeti panteonunk valaha volt legnépszerűbb alakja ennek ellenére párját ritkítóan grandiózus temetést és monumentális síremléket kapott.

A VILÁGRASZÓLÓ TEMETÉS

Ferenc József beleegyezett, hogy Kossuth Lajos holttestét hazahozzák, de állami gyászról, állami költségről, a kormány és a véderő tagjainak testületi végtisztességadásáról szó sem lehetett. Még a tartalékos tisztek sem vehettek részt egyenruhában a szertartáson. Wekerle Sándor miniszterelnök a gyászünnepeket a főváros védőszárnyai alá helyezte, a székesfőváros közgyűlése pedig magához ragadta a kezdeményezést: kijelölte a torinói küldöttséget, iskolai szünetet rendelt el a temetés napjáig, hivatali szünnappá nyilvánította a temetés napját és kimondta, hogy Kossuth Lajost

mint díszpolgárát és a nemzet halottját saját költségén kívánja eltemettetni, s amíg a nagy halotthoz méltó síremlék nem készül, dízsírhely kijelölésére utasította a tanácsot. A főváros tulajdonában levő épületekre gyászlobogókat tűztek, az államiakra nem. Ez heves és ingerült utcai tüntetésekhez vezetett a temetést megelőző napokban. Mivel azonban a kormány nem válaszolt különösebb erőszakkal ezekre, a Kossuth család pedig megbékélésre szólított fel, hamarosan újra nyugalom és érdeklődő várakozás uralkodott a főváros utcáin. Az újságok hirdetési oldalait ellepték a temetés napjára vonatkozó ajánlatok: *„Három utcai ablak a legszebb helyen, Erzsébet körút 52. sz. 1/2 emelet, kiadó; továbbá három utcai ablak és balkon a 2-ik emeleten ugyanott kiadó. Bővebbet Altstädter, Erzsébet körút 52. sz.”*

A magyar országgyűlés képviselőháza március 23-án délelőtt ült össze. Bánffy Dezső elnök jelentette be a gyász hírt és összegezte a kormányzó érdemeit. A temetésen a ház

elnöke küldöttség által kívánta képviseltetni magát, és koszorút helyezni a ravatalra. Az ellenzék kiegészítő javaslatait, hogy Kossuthot államköltségen temessék, emlékét törvénybe iktassák, és szobrának felállítását kezdeményezzék, nem szavazta meg a ház.

Torino lakossága március 28-án vett búcsút nagy polgárától. Háromszázezren kísérték a koporsót a helyi protestánsok, a valdensesk templomába. Itt olasz, magyar és francia beszédekkel búcsúztatták Kossuthot, a pályaudvaron pedig még ennél is több, nyolc szónoklat hangzott el. A halottas vonat március 28-án este gördült ki a torinói pályaudvarról. Szürke teherkocsiját elborították a koszorúk és a díszek, amelyeket az osztrák határon el kellett távolítani. A menetrendet úgy szabták meg, hogy a vonat éjszaka száguldjon végig a Habsburg Birodalom osztrák felén. A magyar határon újra felékesítették a szerelvényt. Csakhamar felbukkant a hazatérő Kossuthot köszöntő első magyar zászló Száll György, öreg földműves kezében. Március 30-án reggel fél hétkor a vonat befutott a csáktornyai állomásra. A számos megállás és végláthatatlan szónoklat ellenére délután 3 óra 18 perckor a vonat megérkezett a budapesti Nyugati pályaudvarra.

Budapest a fogadás lázában égett. A koporsó érkezésének reggelén hajtották végre a Fővárosi Közmunkák Tanácsa határozatát: a Hatvani utcát átkeresztelték Kossuth Lajos

utcára, és azonnal ki is helyezték a táblákat. Délután 4 órakor indult meg a menet a pályaudvarról a ravatalozás és a gyászszertartás kezdetének helyszínére, a Nemzeti Múzeum felé. A lovas rendőrök mögött a Honvéd Menház öreg lakói gyalogoltak a nyolcvanhat esztendő Cserey Ignác ezredes vezetésével, majd a koszorús kocsik következtek. A gyászkocsi mellett – a katonák eltiltása miatt – fővárosi és Pest megyei hajdúk álltak díszsorfalat. A menet két oldalát az egyetemi hallgatókból szervezett polgárőrség biztosította. Nem sokkal 5 óra után vitték fel a koporsót a múzeum előcsarnokába, a menet vége akkor még a Nyugati pályaudvarnál volt. A múzeum külső oszlopaira gyászleplet feszítettek, és kilencvenkét gyertya világította meg a feketébe vont falakat. Másnap késő estig tódult a közönség, hogy órákig tartó várakozás után leróhassa kegyeletét.

A nagy szertartás április 1-jén reggel 9 órakor kezdődött. Elfoglalták helyüket a polgárőrök és az agg honvédek, gyülekezni kezdtek az előkelőségek: főrendek és főpapok az egri érsek vezetésével – a hercegprímás azonban nem jött el; képviselők Andrassy Tivadar gróf alelnök vezetésével – a képviselőház elnöke viszont távol maradt. És nem volt ott Wekerle Sándor kormányának egyetlen tagja sem. 10 órakor Sárkány Sámuel evangélikus püspök imájával és beszédével kezdődött meg a szertartás, majd az országgyűlés nevében Jókai Mór tartott a kortársak által

Kossuth Lajos koporsójának fogadása a gyászba borult Nyugati pályaudvarnál

magasztalt szónoklatot. A főváros nevében Gerlóczy Károly alpolgármester mondott búcsúztatót. Mivel akkoriban hangosítás még nem volt, a távolabb állók csak elmondásból, illetve a másnapi, gyászkeretes lapokból értesülhettek a nekrológokról.

A Kerepesi úti temetőbe közel félmillió temetési menet kísérté végső útján Kossuth Lajost. „Százvezrek és százvezrek szállták meg az utcákat, mert hiszen előre kihirdették, mely útvonalon viszik Kossuthot a temetőbe. A Múzeumból a fél város megkerülésével az Andrássy úton, Teréz körúton, Erzsébet körúton át a Kerepesi útra és onnan a temetőbe, ahol már

felállították Kossuth fekete márványból való, de ideiglenesnek mondott kriptáját, a Deák-mauzóleum közelében.” A nehezen induló menet 1 óra tájt érkezett a Kerepesi úti temetőhöz. Ide már csak a gyászkíséret mehetett be. Őt újabb szónoklat következett a nyitott sírnál: egyet-egyet az egykori honvédek és az egyetemi hallgatók, hármat pedig az ellenzéki pártok mondtak.

A fővárosi nagy temetések egyre külsőségesebbek lettek. Batthyány Lajosé (1870) még felemelő és méltóságteljes volt, Deák Ferencé (1876) ízléses és szép, Kossuth Lajos temetésén azonban már jórészt a pátosz

dominált. Krúdy szerint Kossuth a temetői szónoklatokban nem kapta meg a maga igazságát. Egyetlen gesztust tartott szívből jövőnek: „... már oszladozott volna a temetők sokadalma, de ekkor a nyitott sír szélén fekvő koporsóhoz lépett Rákosi Viktor magyar író, és a koporsó mellett térdet hajtva, ajkával megérintette a deszkalapot. A temető sokadalma úgy érezte, hogy ez a csók volt az első őszinte néma cselekedet, amely Kossuth temetésén történt.” De a varázs csak pillanatokig tartott, nemsokára roham indult a tizenhét kocsin kiszállított koszorúk minden egyes babérlelőért.

Maga a sír, a később vaskerítéssel körülvett hatalmas kőlap, egyetlen díszével, a Kossuth névvel méltóságteljesen hatott. A kortársak azonban úgy érezték, hogy a magyar függetlenségért küzdő Kossuthnak monumentálisabb síremlék jár egy önmagát becsülő nemzettől.

A MAUZÓLEUM

A Kossuth Lajos emlékére emelendő mauzóleum gondolata már a politikus halálát követően felmerült, és gyűjtést is kezdtek egy Kossuth-emlék felállítására, de csak születésének századik évfordulója alkalmából tűzték ki mauzóleumának helyét az eredeti sírtól mintegy száz lépésre jobbra, és hirdetett pályázatot a főváros a síremlékre.

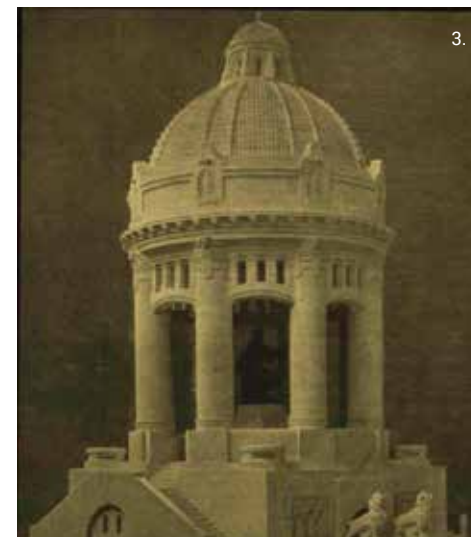
Kossuth Lajos temetési menete a halottaskocsival a Nemzeti Múzeumnál
The Illustrated London News, 1894. április 1.

1.

2.

3.

Gerster Kálmán és Stróbl Alajos mauzóleumtervezete
Vasárnapi Ujság, 1902. április 6.

Úgy tervezték, hogy a két út kereszteződésénél álló majdani építményt utak kötik össze a Deák- és a Batthyány-mauzóleummal, a három nagy magyar történelmi alak összetartozásának szimbolizálására.

A Főváros Képzőművészeti Bizottsága kidolgoztatta a pályázati és az építési feltételeket. A költségvetést a Deák-mauzóleum építési költségei alapján irányozták elő, és a londoni Hyde parkban álló Albert Memorial mintájára magas, baldachinos, csarnokszerű, nyílt síremlék lebegett a szemük előtt, szabadon látható szarkofággal. A zsűri 14 pályaműről döntött. A zsűri hat nem művész tagja az „1848. zöld koszorúban” jellegű műre, azaz a Gerster Kálmán – Stróbl Alajos (a Deák-mauzóleumot is jegyző) alkotópáros tervére szavazott. Az öt művész tag (a hatodik, Hauszmann Alajos ismeretlen okból nem vett részt a szavazáson) a „Mekka” jellegű művet ítélte elsőnek, Bá-

lint Zoltán, Jámor Lajos és Kallós Ede alkotását. (előző oldal, 1. kép) Mivel nem vették figyelembe Hauszmann távollétét, egy szavazattal nyert a Gerster-Stróbl terv. A művész tagok közül hárman (Lechner Ödön, Kann Gyula és Zala György) kinyilvánították, hogy a bírálóbizottság nem a legjobb, hanem a legrosszabb, legművésztelenebb munkának ítélte oda a díjat, s ezek után távoztak. A megfogyatkozott zsűri azonban folytatta a munkát, második helyre az „Eszme halhatatlan” jellegű pályaművet, Leitersdorfer (Lajta) Béla, Telcs Ede és Tóth István tervét (2. kép), harmadik helyre pedig Hickisch Rezső és Mátrai Lajos „Pusztaszer” jellegű tervét jelölték. (3. kép)

Az, hogy a pályázaton a Gerster-Stróbl páros tervezete nyert, jórészt a nagy halott fiának, Kossuth Ferencnek köszönhető. A zsűri művésztagei által kifogásolt módon még a zsűri ítélete előtt véleményt nyilvánított

a munkákról a „fővárosi mérnök” előtt, aki aztán végigjárta a zsűritagokat, és a tudomásukra hozta a „család véleményét”. Addig fel sem merült, hogy a Gerster-Stróbl mű esélyes lenne a nyeresre, a hat laikus zsűritag mégis erre adta le a voksát. Kossuth Ferenc úgy vélte, hogy a kor szecessziós irányzata torz alkotásokat produkál, amelyeken az utókor csak mosolyogni vagy megütközni fog. A hazai építészeti kultúrát a 19. század elejétől a görög építészet formái határozták meg, ezeket az elemeket fogadta el a tágabb közönség klasszikusként, vagyis szépként, emlékműszerűként. Gerster építménye megfelelt a századforduló általános építészeti ízlésének, a korabeli síremlékek és emlékművek sorából monumentalitásával tűnt ki. A zsűri úgy vélte, hogy ez a pályamű emlékeztetett leginkább az Albert Memorialra, ami ráirányította a figyelmet arra a visszaságra is, hogy Stróbl Alajos maga is részt vett a pályázati feltételek kidolgozásában.

Míg a Batthyány- és a Deák-mauzóleumok esetében alig ismert, fiatal tehetségek jutottak megbízáshoz, addig a Kossuth-síremléknél mindez már lehetetlennek tűnt. A hivatalos megrendelések alkalmával egyre kevesebb tér maradt a művészeknek, a hivatalnokok és a politikusok egészen konkrét üzeneteket kívántak viszontlátni a születő művekben, ami pedig a művészi formanyelv sablonossá válásához vezetett. Ugyanakkor megjelent egy, az antik és a történelmi stíluse-

lemekből merítő akadémizmussal szakító, új nemzeti formanyelvet kereső művészi attitűd. A Kossuth-mauzóleum pályázatán e két irányzat, az akadémikus és a szecessziós mérte össze magát – a hivatalos Magyarországi ízlése nyert. Az akkor már legendákkal körülvett Kossuth alakjához kötődő szabadság, függetlenség és haladás eszméjének formába öntési lehetősége pedig számos fiatal művészt is meghihetett, ami olyan modern építészeti és plasztikai együttesek teremtését eredményezte, amelyek az utókor szemszögéből hiánypótlóak lettek volna.

Az eredeti terven a baldachin alatti szarkofágon, Kossuth ülő (feltámadó) alakja látszik, a második szint középső részén a Kossuth debreceni beszédét megőrkítő dombormű, hátul pedig a nagy temetést ábrázoló kapott volna helyet. Az egész emlékművet egy fejt felemelő (ordító) oroszlán koronázta volna, a bejáratnál pedig két honvéd bronzszobra állt volna őrt. A pályaterv keresztmetszeti rajzán látható, hogy a belső tartóelemeket óegyiptomi hatást keltő, színesre festett, stilizált pálmalevelek díszítik. Gerster eredetileg a mauzóleum építményéhez két oldalról patkó alakban csatlakozó árkádokat tervezett a temetői utak tengelyei irányában monumentális átjárókkal, két végében pavilonnal, egy fórszerű emléktér részeként. Bár az árkádsorok az építmény arányainak jót tettek, nem fértek az eredetileg megállapított költségkeretekbe.

A 2015-ben megújult Kossuth-mauzóleum jelenlegi állapotában

A mauzóleum belső tere

A részletek többszöri áttervezésével az építmény emlékmű jellege erősödött. Gerster a felső szintekre vezető lépcsőt áthelyezte a homlokzathoz, így kétfelől lehetett megközelíteni a sírkamrát, illetve a felső teraszt. Ez utóbbinak még értelmet adott a dombozművek megtekintésének lehetősége, de azok elhagyása után már csak kilátóhely funkcióval bírt a temető legmagasabb elérhető pontjaként. A sírépítmény formailag a zárt és a nyitott mauzóleum-típus sajátos összekapcsolása. Az alépítmény négy sarkán nagyméretű, háromlábú bronzedények helyezkednek el. A keskenyebb és alacsonyabb felső szinten emelkedik a mauzóleum meghatározó, messziről is szembeötlő eleme, a hat dór oszlop által tartott baldachin-építmény, amely az athéni Parthenont idézi. A baldachin alatt kapott helyet a dísztelen, szoboralaktól megfosztott szarkofág.

A méretével imponálni akaró „*kőhalmazra*” Stróbl is monumentális, messziről hatásosnak tűnő, a temető hangulatától azonban kissé idegen szobrokat mintázott, amelyek által a mauzóleum egésze elsősorban előlnézetre komponált mű lett. A legmagasabb pontján a forradalmat és szabadságharcot jelképező szoborcsoport áll: a Szabadság gényusa leveszi a láncot a magyarságot jelképező oroszlánról. A kapu felett a gyászoló Hungária nőalakját láthatjuk turulmadaras trónján, fején a III. Béla sírjában talált halotti korona másával, paj-

zán a magyar középcímerrel. Az alsó lépcsősor mellett két kapuőrző párdúc áll ugrásra készen. Kossuth Lajos monumentális mauzóleuma, Magyarország legnagyobb funerális építménye szemlélteti, hogy a 19–20. század fordulójának átpolitizálódott emlékállítási gyakorlata miként sajátította ki a hagyományos halotti kultusz szimbólumait és tette Kossuth síremlékét a nemzeti függetlenség emlékművévé.

Az építmény belső tere ókeresztény, bizánci mintákat követve görögkereszt alaprajzú sírbolt, a díszítőelemek stílusát is ehhez igazították, ám az iparművészi munkáknak köszönhetően a szecesszió hatása is érezhető. A négyzetes, középső tér teknőboltozatát négy vörösmárvány oszlop támasztja alá. A belső tér közepén zöldesbarna ónix márványból készült díszszarkofág áll, aranyozott bronzdíszítéssel és féldrágakő berakással. Formáját és tetejének pikkelyes díszítését Gerster tervezte. A szarkofág négy sarkánál a nagyszentmiklósi kincs egyik ivóedényének mintájára készült négy bronz bikafejes ivócsanak szolgált örökmécsesül. Ezek ma már nem láthatóak.

A belső falakon a körbefutó kőpárkány díszől lefelé lila-szürke márványlapburkolat, felfelé pedig mintegy 280 négyzetméternyi mozaikdíszítés van. A mennyezeti mozaiképen angyalalakok emelnek koszorút Kossuth díszszarkofágja fölé. Az oszlopok és

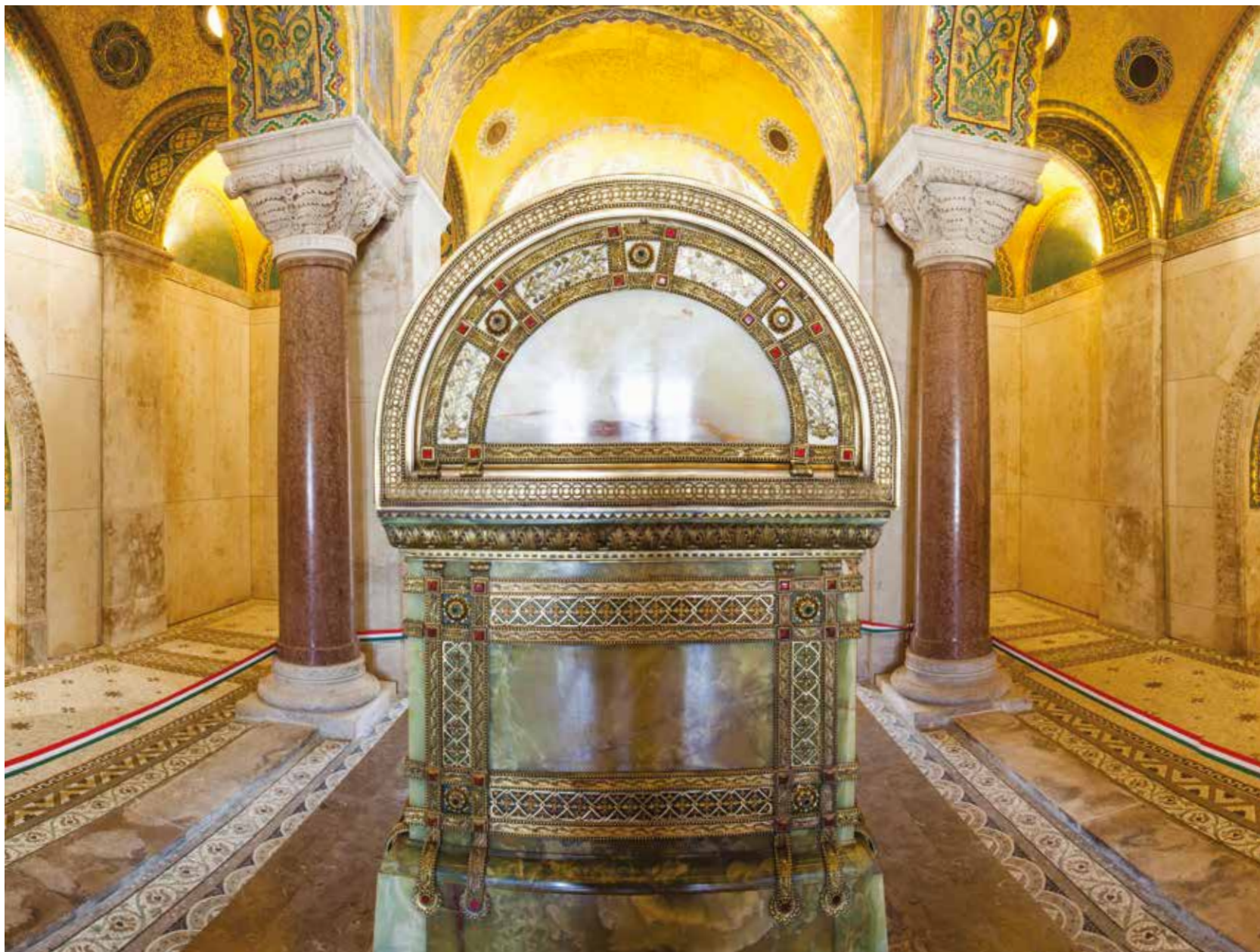
Kossuth Lajos díszszarkofágjának ornamentikája

pillérek közötti íveket magyaros motívumokkal (tulipán) és színezéssel (piros-féhér-zöld) virágos, levéldíszes ornamentikával látták el. A mauzóleum különlegessége, hogy a temetéskor tapasztalt érdeklődésre gondolva kijáratot is terveztek rá, hogy az emlékezők zarándoklatuk befejeztével fennakadás nélkül távozhassanak. A bejárat fe-

lett angyalok tartják Kossuth születésének évszámát, az egykori kijáratnál pedig a haláláét. Az oldalfalakon az Igazság-hatalom és a Jog-törvény nőalakjai trónolnak, mérleget, pallost és törvénykönyvet tartva. A hármass ablak sor alatt a Kossuth család címere látható. A mozaikok Róth Miksa műhelyében készültek, Kölber Dezső festőművész tervei szerint, muránói üveg felhasználásával és aranyozással.

1906 nyarán a már csaknem kész építményt egy villámcsapás súlyosan megrongálta, ezért csak 1909-ben lehetett felszentelni. November 25-én az ünneplők között a törvényhatóságok és Torino küldöttsége mellett már ott volt a kormány is: Wekerle Sándor miniszterelnök és a miniszterek sorában a kormányzó fia, Kossuth Ferenc. Kossuth Lajos hamvai a díszszarkofág alatti kriptába kerültek. A családtagjait viszont a mauzóleum belsejében temették el. A jobboldali hajóban fiai, Ferenc és Lajos Tivadar, illetve menyje, Kvassay Mária, a bejáratától balra felesége, Meszlényi Terézia, valamint lányuk, a mindössze 19 éves korában elhunyt Vilma és Kossuth egyik húga, Lujza nyugszik.

A forradalmár Kossuth Lajost és 1848-at kisajátító kommunista propaganda a mauzóleum további sorsára és környezetére is hatással volt. A Budapest ostromának idején súlyosan megrongálódott síremlék

A mauzóleum belső tere a díszszarkofággal

A mauzóleum felső építménye a bronz szoborcsoporttal

1948. március 15-ére épült újjá, propaganda-hadjárat részeként. A szocializmus időszakában valósult meg részlegesen az 1848/49-es mártírok, politikusok és honvédtisztek sírjainak áthelyezése a mauzóleum körüli parcellákba. A közelben álló Munkásmozgalmi Panteon és a mauzóleum mögötti miniszteri sor révén a síremlék a temető pártállam által preferált részéhez tartozott.

A miniszteri sorban 1960-tól 1985-ig zajlottak temetések során a mauzóleum hátát a ravatalok kulisszájaként használták, és erre az időre sötét drapériákkal fedték és ötágú csillaggal egészítették ki.

A Kossuth-mauzóleum előtti tér mindazonáltal nem csak felülről szervezett megmozdulásoknak adott otthont. Kulcshelyszíne volt a nemzeti függetlenség és háborúellenesség jegyében indult népfrontmozgalom kibontakozásának (1941. november 1.), illetve a forradalom előestéjén a koncepció perben elítélt Rajk László és mártírtársai újratemetésének (1956. október 6.). Ezeken az eseményeken öt-hatezer fő is szorongott a mauzóleum körül.

Az 1956-os harcok során is sérült műemlék szerkezete és belső dekorációja szempontjából nagy veszélyt jelentő vizesedést a Nemzeti Örökség Intézete által megvalósított átfogó restauráció szüntette meg. A felújított mauzóleumot 2015. december 9-én avatták újra. Jó idő esetén a felső kilátóteraszról kiváló panoráma nyílik a Fiumei úti sírkertre és a budai hegyekre.

(A mauzóleum vezetett séták keretében belülről is megtekinthető. A séták ingyensesek, de a részvétel regisztrációhoz kötött. Jelentkezni 9 és 17 óra között a +36-1-896-3874 számon vagy a fiumeiutisirkert.nori.gov.hu/sirkerti-setak oldalon lehet.)

NÖRI FÜZETEK

MEGJELENT

1. Az Apponyi-hintó [FIUMEI ÚTI SÍRKERT]
2. Fiumei úti sírkert [NEMZETI EMLÉKHELYEK]
3. Mohács [NEMZETI EMLÉKHELYEK]
4. Széphalom [TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK]
5. Nemzeti Gyászpark [NEMZETI EMLÉKHELYEK]
6. Batthyány-mauzóleum [FIUMEI ÚTI SÍRKERT]
7. Deák-mauzóleum [FIUMEI ÚTI SÍRKERT]
8. Kossuth-mauzóleum [FIUMEI ÚTI SÍRKERT]

TERVEZETT MEGJELENÉSEK

9. Salgótarjáni utcai zsidó temető [NEMZETI EMLÉKHELYEK]
10. Pannonhalma [NEMZETI EMLÉKHELYEK]
11. Az Országház és környéke [NEMZETI EMLÉKHELYEK]
12. Sárospatak [TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK]
13. Vizsoly [TÖRTÉNELMI EMLÉKHELYEK]
14. Az első világháborús emlékmű [FIUMEI ÚTI SÍRKERT]
15. Ganz-mauzóleum [FIUMEI ÚTI SÍRKERT]

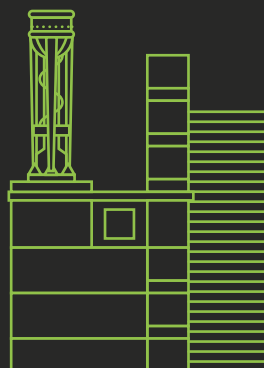
Megvásárolható a Fiumei úti sírkert Infópontjában, illetve egyes emlékhelyeken.

Kossuth Lajos a 19. századi Magyarország egyik legnagyobb hatású politikusa. Bár az 1848/49-es eseményekben betöltött szerepének értékelése megosztotta kortársait, önkéntes száműzetésében mégis egyre inkább az elveiből nem engedő, mindenkor a nemzete javát szolgáló hazafi megtestesítője lett. Nimbuszát a kiegyezés után elsősorban az ellenzéki pártok fényesítették, ami találkozott a nemzet és dinasztia között lavírozó, a századfordulóra korrumpálódó dualizmus és a politikából kirekesztett tömegek hőskultusz iránti igényével.

Ebből a találkozásból született Magyarország valaha volt legnagyobb dísztemetése (1894) és sírépítménye, a Kossuth-mauzóleum (1909). A nemzeti függetlenség emlékművének is felfogható síremlék minden politikai kurzusban hazafias ünnepek és megmozdulások színhelye volt. A Fiumei úti sírkert emblematiszus építménye a Nemzeti Örökség Intézetének közreműködésével 2015 óta ismét teljes pompájában látható.

FIUMEI ÚTI
SÍRKERT

[FIUMEI ÚTI SÍRKERT]